Songe du vieil pelerin (Пісня старого пілігрима) (1994)

Частина перша
Тирада 1

Король розпатланий і босий
на свищику грає
а його вітає
весь Єрусалим
Бетлеем за ним

біжать малі діти
біжать живі панни
стоять за ним біди
плещуть у долоні
сяє орифлама

три лілії золоті
купаються в крові комонній
обшарпаний і побитий
без корони
голодний

прийшов свободити
гріб Господній
славімо його

Тирада 2

Чути крики і гомін по всій Україні
плаче велика земля яблука падають
пишна звірота править народом
а як вона править не знає король

міста занедбали ремество батьків
у селах тічкуються зграї вовків
а гори паперу пливуть і пливуть
у руслах колишніх річок
а дари та благання тепер не доходять
до гордого Кракова города.

Тирада 3

"Де течеш, Дунаю червоний?"
"Там, де стоїть панна з тобою,
козаче".

"Де ти взяв си барви такої?"
"Там, де ти забив турків троє,
козаче".

"Аби мені лучча зброя,
То загладив би ще троє,
Дунаю".

"Коли б мені кармазин,
То загинув би й татарин
не один".

"Коли б мені ще й сап’янці,
То пойняв би тебе, панцю,
брей, море, брей!"

А Дунай тече,
А панна плаче,
козаче.

Тирада 4

Іди, мій братіку, іди,
не жди на левів та ведмедів,
що тягнуть золото арабське
під жовтим листям кленів.

Devotio moderna.

Іди, мій братіку, співай,
про ясні рани князя неба,
про білі шати Діви,
про тихі житні зерна.

Devotio moderna.

Осінні хмари.
Останні отари.
Agnus Dei, не карай Іуду.
Заходить сонце черво…

Devotio moderna.

Тирада 5

Коли двері на колодці,
коли грати на віконці,
отже, пастка на дракона
вже готова гонорова.

Коли сніг бриніє днями,
коли сни брудні у дами,
отже, пастка гонорова
на дракона вже готова.

Час жеретія лапати,
летіть, соколи, до хати!
Закричав, огнекрилатий,
взяли замки відлітати.

Взяли крила в кайданиці,
шию до скрипиці;
сиплеться луска лапата,
благає зміїха-мати:
"Пусти сина, Георгію,
бо він іще молодий.
Не наївся, не напився,
голос не перемінився.

Змилуйся над моїм щастям,
дракон тобі ще придасться, —
скоро Діоклетіан
мучитиме християн".

Не послухали зміюки,
посікли його на штуки.
Ось так, отак, он як, о!
Отакечки, отако!

Тирада 6

Залиш свій дім з одним вікном і йди,
нехай загрозливо подивляться услід
тополі, котрі зостаються;
один тепер, цілком один,
немає тих, кого любив,
що втримати могли, сказавши:
"Ми твої!"

Іди тепер, як знаєш, пілігриме,
шляхи, прокладені в світах, усі твої.
Немає тих, кого любив,
і щезли вороги, які
могли затримати, сказавши:
"Ми твої!"

Гойдається міх, падає сніг,
сопілка нова́ і пісня нова́.

Епістоли, яка надійде потім,
не прочитає вже ніхто, — і ти,
і можна буде не відписувати, — вперше, —
чому вагаєшся, іди!

Гойдається міх, сиплеться сніг,
сопілка стара і пісня стара.

Креше мороз, бреше чийсь пес,
кличе ятряний маєток з небес.

Тирада 7

Пречиста Діво, помагай мені
шукати шлях у золотім вогні.

Порадь, коли я ради вже не жду,
і захисти, і заступи, і порятуй.

Дай лише ті слова, які Тебе достойні
у вищих небесах, на дорогому троні.

Осяй сирітську мову українську,
вгорни її у ласку материнську.

Прости, що я, гріховний і нездалий,
прошу цього між тлуму та неслави,

серед видющих, мабуть, найсліпіший,
поміж премудрих, може, найдурніший;

коли вони кричать, я все-таки шепо́чу,
з надією: почуєш серед ночі

і зміниш гордий глум на тихий захват,
слабих — на дужих, дужих сповниш страхом.

перед покорою веселих зел та звірів,
перед покарою, що міститься в зневірі.

Що́ є вогонь, високий, золотий,
на тверді серця гостро піднятий?

Це добрий меч в руках Твого Дитя.
Це віддих віри нашої. В Буття!

Тирада 8

Єдиному, Хто вміщує в Собі
зорю і павутину на траві;

Хто промовляє хмарами, дощем,
соборами, зруйнованими вщент;

Хто зі Свого квітучого огроду
зірвав полин для нашого народу, —

у бурштино́вий кинутий огром,
возношу славу Таїні Його,

в якій знайшлося місце для заглад,
обіцянок дотриманих і зрад,

і воєн, розповсюджених, як тля,
що завдяки їм обертається земля,

і миру, коли вішають дурних,
повій катують, і регочуть із святих,

а спочиваючи — хоронять молодих,
а засинаючи — поважно піють гімн, —

у ньому кожне слово — мов батіг,
для тих, що не співають, і для сих.

"О, Таїно, — кажу собі тихцем, —
не відринай мене за все оце,

коли знайшлося місце для т а к о г о,
невже мене не знайдеться для Бога?"

Тирада 9

Вже котрий вік ми доживаєм тут,
щодня чекаючи роз’яснювальний Суд,

а суду все нема, і страшно, як завжди,
коли ніхто не зважиться судить;

коли Ісайя кається в газетах —
про істину шепочуться в кльозетах;

коли про істину шепочуться в газетах,
тоді Ісайя кається в кльозетах.

"О, Таїно, — кажу собі тихцем, —
ти не знущаєшся над бідним Москальцем?

Якщо це є Закон, у всьому незбагненний,
то, може, не такий і я мерзенний?

Якщо ж це є порушення Закону,
чому Ніхто не відновить основу?"

Тирада 10

"Бог знищить все, що сотворив квітучим,
він так могутньо владарює сущим", —

це правда, Нізамі, та чи остання?
Це Бог тобі таке дає питання.

Однаковий до всіх, але дозволь спитати,
чому по-різному ми можем трактувати

вогонь, в який ступає жінка Рами,
і полум’я, що пожирає храми,

в якому плаче спалене живцем
святої Жанни д’Арк худе лице?

Палають кобзарі і косарі,
роса палає рано на зорі;

і космос, не змайстрований богами,
палає у богів попід ногами.

Вогнем лікуй вогонь, водою — воду,
зневіру — вірою, народ рятуй народом.

Поможем Господу собою і судьбою,
яку вже ототожнюють з ганьбою.

Лукавий сміх лунає з верховин, —
так не сміється серед нас ані один.

Холодний сміх із прірви долинає, —
то Бог сміється, а чого — лиш Він те знає.

Славімо сміх, у Таїні розлитий,
бо він не припиняється у світі,

який охоплений вогнями зусібіч,
на протязі сторіч, і день, і ніч.

Тирада 11

Летіли горностаї через сад,
зимою помальований на біле.
Стаєнка дрижала, пір’ячко лежало.
Та ще й усі троє.

Чи сам дома, чи не сам дома,
а хліб свіжий, вино червоне.

Рубаночок срібний, золота сокира,
древо кам'яне.

Летіли горностаї через сад,
на чорне помальований весною.
Напоїли коня, напоїли мого
вороною водою.

А стайня дрижала,
пір’ячко лежало.
Збруя нова, незбутвіла,
на сонці блищала.

Через жовтий сад горностай летів,
та ще й сам один.
Чи пан буде, чи пропав буде,
а спереду і позаду — дим.

І позаду зрада — і попереду.
Червоне вино. Цвіте дерево.

Тирада 12

В сірому небі хмари черлені
стоять — і нема.
З сірого неба птиці багряні
летять у туман.

Де серденько ниє, де тіло понищене,
ніч мина і літо мина.
"Мамо, — кажу, — я не хочу вина".
Мовчить вона.

Потім сиплються сльози,
як мак дрібні, —
його товчу.
Потім тіло покинуто, серденько тліє.
Ось і я вже мовчу.

Тирада 13

Передчуваючи фразу, відлюдну, як осінь;
ціпеніючи в горах, на дні лісового лахміття;

гіпсову жінку кохаючи;
гілку і слово намарно ламаючи, —

не оскаржую скла, під яким колихається осінь,
відмовляюсь ховати обличчя в долонях, —

бо жести хисткі, бо любов незбагненна,
а грона цього відчуття достеменні

і сіль, як та чайка, все вищає в ранах землі.

Тирада 14

Десь грають сурми
і ніч триває
але це ніч
що паче дня

і бурштиновий труд
кружляє
посеред нього
я

на шибці краплі
за ними лампа
ковточок чаю
невдовзі осінь

холера ясна
життя прекрасне
його не досить
його не досить.

Тирада 15

сумний витязь і птахи і кольори
а ще загадкова для знавців геральдики
картина на щиті:
три краплі крові
пронизані блакитними стрілами
на кожній із яких
сидить звісивши ноги
маленька прихильність
тримаючи високо над головами
напис невідомою мовою

Тирада 16

Кімнат забутих вигаданий запах,
струнка лілея у тонкій руці, —
немов у вазі древній древня рана,
немов серед підробок — раптом Кранах,
і криця, мішана вночі на молоці.

Ти посміхнешся, сльози люто витреш,
міняючи місцями стіни зал,
де все одно Вона прихильність нищить.

де так бистрішає розлука, наче в нішах
не статуї, а лиш
розплавлений метал.

Тирада 17

непотемніла яблуня
плете свій квіт
свою Вкраїну
пелюстками криє

біла пелюстка — були крила
сіра пелюстка — була свитка
чорна пелюстка — була й немає
а червона пливе Дунаєм

плете свій квіт
непотемніла яблуня все вищає
мої слова внизу
такі маленькі — мов мурахи…

Тирада 18

чотири крапельки дощу:
вода вогонь земля повітря
і п’ята — книжка нерозкрита
і шоста — крапелька дощу

шкода я вмію рахувати
шкода я вмію шкодувати

чотири крапелини крові:
червона жовта синя зла

прийшов до маляра: — сідай —
і знову хмарить сиві брови

чотири крапельки дощу
чотири крапелини крові

Тирада 19

Згасає стукіт опадаючої роси
і така тиша у всьому місті

що видно її крізь бійниці
і сховавшись за мерлонами — видно

і навіть босоніж пробігши по теплій бруківці
обдуваючи вранішню кульбабу

все одно не порушиш тиші
все одно побачиш її
пропащий

Тирада 20

Марноти сірих днів — мій оберіг
від череп'яного достатку і доріг,

якими не ідуть прочани зі свічками,
якими не кричать "прощаймо" журавлі,

якими не пливуть даремні кораблі.

Ці марні дні — єдиний мій рятунок,
щонайсолодший, витриманий трунок.

Шукаючи у лісі юну дичку,
гортаючи на стриху древню книжку,

вшановую не тіло на землі.

…А скільки вже розтануло країв,
що ідолів собі робили із руїн?

Зі спопелілих шат? Із вигаданих ґрат?

Прочани й журавлі вертаються назад,
обсівши густо щогли кораблів.

— А що то за корони?
— А ми вже королі.

Тирада 21

Прости, мій Боже, суєту
годин, призначених для духа,
цю варварську неситу скруху,
і пісню щиру, та не ту.

Прости, мій Боже, суєту.

Мені так прикро, що ти Бог
сумного праху, жмені пилу, —
і чим тобі людина мила,
з якою завжди важко вдвох?

Мені так прикро, що ти Бог.

Прости нам сіть, і слиз, і хіть,
узнай: вони — вуста для слова,
звільни, благаю, серце нове,
звели йому хоча б тремтіть,

коли не хоче жити в Крові.

Тирада 22

в білому лоні
зорі Марії
час не існує
кожна година
місця не знайде собі
сама над іменем своїм
всміхається сама
цнотливо прикрива коліна

сніжної ночі стукають негнучкими пальцями в двері
холодне червоне вонне вино гріє пригаслі очі — Маріє
ми повернулися дивно чужі вірні і вірим:

золотоптиці мудро клюють злотозерно
золотолеви майструють друкарські верстати
вулицями бігають діти
пізнаними таїнами діляться —
а Іуда з опалих за ніч яблук
викладає хреста

Тирада 23

мав сорочку файку люстро
знесла все те вода бистра

прочитав сто книг розумних
перша — то найрозумніша

лев ходить ринком волає на тіні

в сірому небі птахи несуть
сіті — птахів ловити на продаж

ще ніч оця а потім ще три ночі —
і ти залишиш край де гостем кожен

кажан і сходи і мости
на каву сніг летить холодний
з високих берегів — з дахів
на місто дивиться негода

червона хвіртка сад зелений
парадний одяг час на сцену

не аплодує ситий плебс
приреченому до надії

гарячі зимні як повії
по місту котяться події
і гавкає на лева пес

Тирада 24

А як вигнали Війона
хорошого компаньйона
заспокоїлися і наситилися
назлягалися і насралися
то схотіли аби я

заспівав про короля
для короля

пісня моя невеличка
дуже скромна нескоромна:
"Дай золота
дай корону
і крульову
дай"

а як виженеш мене
то шляк тебе не мине:
буде бити буде прати
будеш тоді ротом срати
судь-бо-нос-цю наш

Тирада 25

Миколі Тузу
Хо́джу-броджу білим світом щастя не шукаю
де побачу птаха в клітці куплю-випускаю
А ще ж мені цього літа куля не відлита
а ще ж мені молодому хочеться додому
мати б мені друга-брата вірную пораду
разом були б вино пили жили і вмирали
де ж ти друже забарився я тебе шукатиму
повернутися додому птахи не пускатимуть
А ще ж мені цього літа куля не відлита
а ще ж мені молодому хочеться додому

Тирада 26

Була січа у пітьмі,
у місяці падолисті.

Чорна вода світилася,
троїлося тіло.

Познаходили на ранок
шаблі та пістолі.
А тіла позабирали
татари з собою.

Не мали кого ховати,
просто так молилися.
Наче вперше одне на одного
сироти дивилися.

А я йшов тоді зі Львова,
три дні вже не ївши,
то вони мене забрали,
і нагодували,
і все розказали.

Тирада 27

Яку-будь людину
з Ісусом порівнюй:
се диво цнотливе
і не срамотливе.

Мій камінний раю,
вітаю тебе!
впереміш опале
і зелене листя.
Матінко пречиста!
Imitatio Christi!

Летять сніги з хмари,
ченці не доспали,
впівголоса моляться,
а потім у трапезній
трохи вина вип’ють,
загріються, бідні.

Підуть стежки прокидати, —
для дороготови
на усе готови,
ой, братчики-ченчики,
травичка Христова!

Тирада 28

Проминули, короленьку,
наші веселенькі дні,
ой, смутно мені
і тобі!
Брудна челядь возвисилась,
псарні, стайні позаводила,
регочеться над Образом,
над Гербом глумиться,
ой, жаль мені
і тобі!

А радники запродалися,
астрономи пропилися,
бидло їсть зі срібла,
кармеліток лапає,
байстрюків стругає.

Ходімо до саду,
згадаємо королеву.

Зроблю тобі свищика
ще одного.

Тирада 29

Сьогосвітня розкіш —
убога у Бога.
А жіночка ласа
зроблена з гівна і м’яса.
Про це пам’ятай,
муже усемертвий.
Серденько заходить,
цвіркуни говорять
про пана Бояна
до самого рана,
до ладу, до прикладу,
а ти наслухай,
до їхньої мови
свою додавай.

Тирада 30

Як можу, так співаю.
У дзеркало дивлячись.
Життя проминає,
за яворами ховаючись.
Панна до вінчання готова.
Гарна десь ти, наречена Христова…
А твій батько меча нагострив,
а твій батько слуг напоїв.
Скрадається, підлий, покоями,
а ти світле волосся розчісуєш,
у дзеркало дивлячись.
Висока свіча
і чорна троянда.

Збігаються людоньки.
Ладоньки, ой, лада.

Тирада 31

Куди тобі? В негоду неживу?
Там ягоди сухі,
там ящірки блукають.
Куди тобі? В нерадісну корчму?
Там короля нового
старці і блазні лають.
Чи до привітної вдови?
А там давно
чужі ночують.
Куди тобі подіти чорні книги?
Кому нового вірша прочитати?
Улітку світ безмежний,
узимку непривітний,
і завжди його важко покидати.

ВСЕ

Частина друга

* * *

завше боявся зустрічі немилосердної
з принцом серед пустелі вночі

чи ти мені голову зітнеш принце
світле дитя палахкучої крові
чи ти мені чуло в очі поглянеш
ген з того краю столу

чи ти мені очі вип'єш принце
грубі і невситимі

а чи із клаптиків порваних віршів
складеш картину

мого похапливого страху до тебе

я не троянда не лис не планета
я лиш пустеля у власній постелі
каптур ченця стіна ледь помітна
за мохом

завше боявся
боявся до дзвону коли плескав у долоні
боявся до дзвону і диму
як сигнальні багаття палив
боявся до гір що постали на видноколі
до люду що вимахуючи руками
все більшими
біг рятувати мене

від принца мене порятуйте —
для того цей вірш

від маленького принца —
ату його!
("пустеля")

* * *
карта стара світанкова
сухі чорнобривці
позначають місця битв
у яких здобули перемогу

світлу склянку води
п’ю поволі

несвідомо рахуючи шрами
виглядаючи сонця
що світило впродовж
столітньої війни

хтось торкає за плече —
здивовано повертаюсь —
зі своєю водою
сідає на підвіконні поруч
спалена Жанна д’Арк

із сухим чорнобривцем у косах

* * *

веселих свят — ідуть рубінові дощі
у пальцях кришаться на статуї
золоті гіпсові у грудневих парках
заснованих павуками — священними
що в них ми навчилися хресту-любові

веселих свят робота радісна паде
багатий дощ на слух звіряє
серця і повноцінність тютюну
старі фламандці підвечерюють
плодами кам'яними ти за ними
ідеш відлунений дозвіллям
коли й вино — не гріх
коли і гріх — вино

* * *

Я ще раз вип’ю крижаного чаю
дослухаю себе і вимкну маг
поему Чубая перечитаю
передивлюсь колекцію комах

липнева злива виліпить на сході
худеньку постать дівчинки-жони
чай закінчився а Грицько в труні
і пісенька остання — про Чорнобиль

і тільки ти лишилася мені
та ще комахи із уважними очима
що розглядають шрами на чолі
а потім пересмикують плечима

Неволя
на синій сосні на тонкій гіллі
збудовано дім бурштиновий

живе в ньому гадина —
тільки й того роду
дзиґарика має
у вікно ззирає

з синьої сосни з тонкої гіллі

тільки й того броду
тільки й того сліду

що гадина піде

прийде

піде

* * *
Нічого не знаю нікого не знаю
ніколи не живу
а як живу — то крадькома від самого себе

котрий все одно не живе тільки обсервує
і свідчить потім і свідчення ці — зрада

я сам зраджую себе — більше нічого і нікого
ніколи немає осені і літа немає ніколи
одна тільки ніч ніч буднів і свят
одна тільки ніч а потім кажуть буде смерть

смерть буде кажуть потім а ніч тільки одна
і всі сплять навіть колишні друзі сплять
навіть нинішні вороги яких собі погано уявляєш
попри їхню невідчепну реальність

задихаюся від дощу слухаю музику
дуже багато дощу дуже багато музики
споконвічний чай споконвічна цигарка
ніби ніколи уже закінчилося ніби мертві палять

Господи хоч би я вже прозрів
Господи хоч би я вже отямився
Господи

скільки ще можна подорожувати
прати єдину сорочку сушити її своїм тілом
скільки ще можна читати писати співати
коли ніч все одно одна ніч і не більше

коли пси і ті знаходять сяких-таких господарів
коли блудний син — і той повернувся зрештою
я — блудний син? а докази?
адже я не хочу повертатися і жерти м’ясо

адже я не хочу заздрості свого брата
адже я не хочу позувати художникові

котрий нічим не кращий за мене
і нічим не гірший він теж уже не живе

а ту дівчинку треба прокляти і забути
ні лише забути — її ім’я і очі найперше
а решта забудеться саме по собі
пам’ять осліпне безтямна

Господи
Господи хоч би я вже прозрів

і до війська тебе не заберуть більше ніколи
і нікуди тебе не заберуть комусь на поталу
це було дуже хитре і вірне рішення:
віддати мене мені назавжди на ніколи

Господи
хоч би я вже отямився — — — —

* * *
Летить пожовкле листя з верховин.
Уже ні сну не буде, ні покути,
а буде мати й буде син,
якому принесли цикуту.

До ранку так далеко, мов до раю.
Я п’ю, і мерзну, і палаю,
і знаю, що пізніше, за Дунаєм,
ти знайдеш іншого мене.

Люби мене, люби мене, люби,
той інший молодий — він не заброда,
напевно ще не розгубив
"святих небес пречисту вроду".

А я — ридаю у вогні,
і пропадаю у свободі,
і тільки ти одна мені, —
а решта ночі та негоді.

* * *

Він оселився у покинутому храмі і писав.
Серед ночі приходили;
одних він знав з Европи,
а інші… врешті, може, просто миші?
Одна була приручена; відтак,
читала вголос Бо Цзюй-і або Лі Бо,
— він слухав неуважно, бо ті вірші
були не з Трої й не горіли у вогні,
який палав і ледве стримувався в ньому
зусиллям волі, що дорівнює неволі;
вона цього не помічала; він терпів.
Зерна в довколишніх полях було доволі.

Пробудження
Повертається зір
повертається слух
повертається свідомість
чиста як вранішній сніг
Бог переміг
я ніколи не думав
що поразка може бути
такою бажаною
так довго очікуваною
такою здійсненною
може це тому
що я й не вірив ніколи
по-справжньому
так як оце тепер
уранці

запалюючи
нову сиґарету
замість свічки
дістаючи новий аркуш паперу
чистий ніби здобута поразка
ніби повернена свідомість
так-так — ніби вранішній сніг…

* * *

І чи було те літо що вимагало птахів
закинувши свою патлату голову
кудись у верховіття —
у недосяжні руки
І чи розказували двічі
історію дахів??

за валом продають моря
разом з ваалом

І чи журились як вінчалася земля
в своїх нуртуючих соборах
при ксьондзах та своєму ритуалові
при нетутешніх глядачах отам —

за валом голубим
де списи прапори й вітрила
де літо на білесеньких ослонах
барвисте доміно розклало?

А над червоними дахами Бог розгортає
недочитаний кобзар
зерна бджоли і ранку

1980

* * *

ранкове передмістя сну про тебе
вертаюся до брами — і назад
Бог загорта не дочитавши небо
і кілька слів упало в білий сад

і кілька солов’їв із інеєм на крилах
течуть у гнізда втомлено мовчать
неповерненна незбагненно світла
і неминуча наче та печаль

і сходить сонце Боже як це просто
і вигорає місто до землі
і вже прокинувшись
усе ще чую постріл —
це знак це повернулись кораблі

* * *

Тебе узяла рання рана — любов. Усього взяла.
За живе.
Не заживе, вона стримана і осяянна.
Місяць пливе.
Не покажи! Не скажи ні отцю, ні синиці,
нікому,
в сірий цей час, у зимовий цей час,
золотий…
Рана взяла. Ходиш нею, мов кинутим домом —
без води, без гардин, без мети.

* * *

мій друже мій вечірній ти вже сивий
а я все сам — ні звір ані той бог
і час уже збиратися на жнива

а я отак нічого й не посіяв
і ми не вдвох

біжить їжак іде юнак сміється діва
хитається в очах зеленогривий світ
мені так гірко
гірко? дивне диво
у найлютіше літечко із літ

* * *

Ти втретє цього літа зацвітеш
такою квіткою — тендітною, п’янкою.
Кімната втратить риси супокою,
бо речі перейдуть у твій кортеж.

Обернеш пил на срібло і кришталь,
наділиш тіні здатністю до тліну.
Одна із пелюсток розсуне стіни,
ти — даль, і подолаєш іншу даль.

В людей уже нема своїх святинь.
Ти можеш стати першою, одначе,
знай: біля тебе жоден не заплаче,
і пам’ятай: два дні всього цвісти.

* * *

Смішних провінціалів
і жести королів
ми достовірно грали
перед порожнім залом
напередодні зим
аплодували кожному
хто міг прийти сюди
на вулицях порожніх

жили криштальні пси
не залишали сліду
прозорі і тривожні
і зовсім не питали —
це можна чи не можна
є ще яскраві згарища
незатишних афіш
мій день чому ти хмаришся?
ми грали та не гралися
і ролі залишилися
все ті ж

1980

* * *

в отих вазонках росли канарки
вазонки стояли на сходах
покинутого дому

їх поливали водою з криниці
за канарками полював чорний кіт
а може білий не бачу різниці

і от одного разу
коли ми досліджували нутрощі
віолончелі
(там було достобіса цікавих речей:
кубик Рубіка книги і гільзи)

так от саме того разу
чорний або білий кіт
заплакав
смішно втираючись
брудними лапками

і одна з канарок
та що росла у найкращому вазонку
сказала:
"віддайте мене йому
хай заспокоїться"
і так отой кіт поїв усіх канарок
і дім тоді став уже з о в с і м покинутим

а за розламану віолончель
нам добре всипали
а кіт невдовзі загинув
невдало стрибнувши за горобцем

* * *
Вона, коли остатній промінь граком,
викреслює свій вензель сміливіше.
Вина будинку під червоним дахом,
із білими фігурами у нішах.

Тремтить вода — то пощези мовчать.
Вона малює вензель на доріжці в сад
і опечатує сліди сухим цілунком, —
так зоряниця, не ґвалтуючи пітьми,
усе ж її зника.

Фігури кичуть лють свою фігурну,
безчимнішу за погляди, за подихи, за подвиги,
бо все ж вина, бо все ж червоний дах,
бо все ж доріжка в сад,
а не із саду.
("вина будинку нічна")

* * *
чекаймо

і хтось поховає ці губи тремтячі
люди нарешті знайдуться
так знаходиться клямка у дверях

і щось що пахне яблуками та спокоєм
мама так пахла
владно стисне тебе за пропиту
горлянку

і що ж і тоді відчиняться двері
і не треба вже буде чекати

і хтось

* * *
відлюбив горо
відлюбив
ходив біля брами
з мальованим левом
курив
дивився на хмари
думав про небо
поруділе в серці
потойбіч серця

його вкриє гора висока
зелена й червона

з білою корогвою
на вершині
з молодою скляною
труною в долині
відлюбив долино
відлюбив

* * *

поволі гасне книга колір книги назва книги
по тому ясне тло всю площу заливає
і пил паде
і нерухомість
відділяється від стін довколишніх

від водограїв
і від звичних слів відділяється

вії довгі приспущені
слова невиправні
водограї будівлі назавжди
віддаляються від нерухомості
розтріпують волосся закурюють
почувають себе невимушено —
що за краєвид!

усі ознаки попелу
("спалення книги")

* * *

Юркові Саєнку
Немає нікого у весняному надвечір’ї
полум’яніє трава суха на узбіччі
і кожен наступний день —
це попередній день
колеса крутяться життя минається
стара поорана платівка крутиться
голка ніяк не перескочить
до наступної борозни
видобуваючи все ті ж сонця
і хмари

ми їдемо на тій самій швидкості 33
потім усе скоріше
і через це прискорена мелодія
видається смішною
смішний вітер
смішне сонце
веселі сльози
кумедний розпач тих
кого немає у весняному надвечір’ї
тих кому можна було б показати
порожній костьол і призахідні гори
над якими нерухомо зависли зорі
добрі чисті вічні зорі
а ми злі брудні й минущі
повтори це як приспів:
зорі добрі — а ми злі
зорі чисті — ми брудні
вічні зорі — минущі ми
і палаюча трава пролітає за вікнами
і той хто увімкнув цю гру
забув де вимикач
до чого тут ми
хіба ми причетні
до відшукування причетного
нас просто так виховали
а потім сказали
що це не основне
у весняному надвечір’ї'
де ніколи немає нікого нікого нікого ні-ко-го

* * *

Отож, іще один звичайний
червоно-чорно-білий королівський похорон,
вогкі зимові сиґарети; он ворон,
ось електрокамін і чай, і книга,

яку треба дописувати вечорами,
коли, обнявши зайчика, засне мала.

Я думав, ця зима не так почнеться;
зумисно не звертав уваги
на віщування в навмання розкритій книзі,
на те, що не було листів,
а потім були, правда, небагато,
і я читав листи у ліжку,
добре розуміючи, що це вже не сон.

І це не сон. І це. І це також.

Аж ось помер король, помер насправді.
Я саме скидав светра, як зненацька
заговорило радіо, його забули скрутити звечора,
і ледве стримуючи ридання, повідомило
сумну звістку
жіночим голосом.

Тепер не часто помирають королі.
Мала прокинулась. Устав і зайчик.
Гріх спати в такий день;
діставши решту іграшок
з поламаного холодильника,
ми почали бавитися в т р а у р.
Сварились двірники на тротуарі,
і всюди — в сніг, будинки, — застромляли
червоні, чорні, білі прапори.

Дощ
І неминуча сіра крапля — цвях,
довічно в незалежне тіло вбита;
ішов отак, сердитий, необжитий,

і розпочався без’язикий шлях
не вранці, і з приходом темноти,
разом з дощем — не припинявся.

І скільки тих разів з'являвся Дем[1]
щоб ти навчивсь являти щедрість,
не обумовлену ні попереднім небуттям,
ані тутешнім проминанням…

Заквітчано всі брами. Осінь?
Ти досхочу блукав, хлопчиську, досі.
Тепер і досвіду, і втоми досить.
Тепер пиши: "Прийшли".

Імла палає, вересень, свобода.

Свобода.
Вересень.
Імла.

* * *
У листопаді ти не спиш; скрипить паркет,
і пара з чайника та дим від сиґарет
подібні; а за склом — галузки мокрі і
двірник, з учора п’яний; він
не знає про Війона,
а тільки кашляє, бо до похмілля ще далеко, легко
із тілом серце розмовляє; чуєш, ні?

"Ти знаєш смерть, всепоглинаючу, як сніг;
це добре, що вона все поглинає, треба
багато смерті, щоб поглинути усе,
зокрема, це безсоння — спад чи спадок
десятка років, відданих іспанським королям,

і названих "Америка"; ти першим володів,
тепер ти вільний; може, це безсоння
і є знанням? і смертю? снігом?"
Частина третя
* * *
пухнастий вітер що летить з півночі
котить голови

вітер що летить з півдня
стинає голови кульбабам

на узбіччі руїни театру античного
акторів нема

вітер летить із заходу
куди він летить
кому він стинає голови

деякі думки а також слова
і навіть сніги
існують доти
доки їх не названо

о маски театру античного
рушайте вже на схід

1979
* * *
Він — це ти,
але ти ще не змій і не дощ,
лише пташка у пташці,
піщина в пустелі.
(Але ще не пустеля).
Він — це пташка і змій одночасно.

1979

* * *

згадую гнізда покинуті
тієї що кликав уже не назву
ніколи уже не врятую
близького до істини плоду вечірнього сонця

навіщо згадувати покинуті гнізда
навіщо згадувати гнізда
навіщо згадувати

згадую гнізда покинуті
безпорадності власної землі пустельні
сприймання свого не назву уже іменем птаха

згадую

1979

* * *

не вітаймося тут серед вулиць дивних пустельних
повних вітру дощу і криків наляканих птахів
тут де попіл — наче попіл листів
наче літо минулого року
із собаками та дієсловами в усіх на світі дієвідмінах
із вишнями блискавицями дзвонами та апельсинами
із усім що було і чого більше ніколи-ніколи не буде

отак я кажу тобі тут серед вулиць пустельних
засипаних попелом —
не вітаймося тут зробімо вигляд що ми незнайомі

1979

* * *

приїхали чумаки

привезли повні вози дощу
та похмурі обличчя їхні
і мовчать і мовчать

цілу ніч цілу ніч палали багаття
під нашими вікнами
цілу ніч хризантемовий дощ
намагався їх загасити

а на ранок поїхали чумаки
повезли далі повні вози вогню
залишивши під нашими вікнами
хризантеми і попіл і попіл

1979

* * *

вона танцює зараз на терасі
вона танцює кольоровий танок
— любити її любити опівночі — кажеш про себе
про хмари липневі
заходиш у них по груди заходиш у літо

шматочки його відразу ж торкаються очей і волосся
дивишся крізь них на сонце — бджоли яблука дощ
а танок триває вона танцює хоч довкола темніє
вона танцює в саду вона танцює на твоїх долонях
і раптом

падає

підхоплюєш — любити тебе опівночі — кажеш
ідеш не дослухаючи аплодисментів і свисту з галерки
ідеш по квітах і помідорах що негарно пахнуть
несеш її — наче хмару наче сіно просто як бджолу —

і не повертаєшся

1979

Поема ріки

I

Лине полегкість човнами-пальцями
споминів у нас досить
музики теж
птахів із шелестячими блискавицями
в місячних дзьобиках
на деревах покинутих травами
теж

але нам не задосить нас
але втіхи замало й часу для втіхи
негідникам сонця з епохи мурах
сонцю й негідникам
не прийнятим травами
сонцю і нам
не прийнятим нами —

світлі дзвони світлих дощів
нездійсненність богів а тому і нас
шепочуть
роздягаючи бажання піднятись до флюґерів
і водночас опуститися на стіни
абсолютної метафоричності —
пройти крізь стіни
(дощу)
закликає нас дзвоніння скрапуюче
нездійсненність болю а тому і нас
а отже і музики —
бо нам не задосить пальців
бо нам очей не задосить

бо нам не задосить нас
і болю нашого
хай навіть нездійсненного
небажаного

II

ми не маємо дому — але маємо руки
і нас
і до того ж кохану що освітлює плач
та повторення крил у нащадках
і тоді проростають питання дзвінких атавізмів
вибору поміж нами та крилами

ми гукаєм — обирайте останніх —
ми не маємо дому —
але маємо спомини
хіба цього не задосить

(щоночі топитись в долонях твоїх
і випливати на берег) —

з мушлею для тебе
з правом на ще одну спробу
з правом на спогади і на ключ
до неіснуючого дому
до сухої землі

що раптом проросте словами власними
незрозумілими для всіх окрім тебе
для тебе окрім усіх
бо ви неподільні
бо ви неподільні
і безсилля твоє — також їхнє безсилля:

перед втіхою
перед мурахами
перед яблуками

III

в основу дому покладемо рибу
цвіркуна
зозулю

зимовими вечорами вони нам
нагадуватимуть про літо

до того ж цвіркун гратиме
риба співатиме

а зозуля рахуватиме
скільки всім нам залишилося жити

IV

раніше ключ лежав тут
зараз його нема

заходимо з іншого боку
шукаємо — і нема

лежить кілька соснових голок
кілька соснових шишок

V

стоїш на хмарі
заклично махаєш рукою траві
людям звірям
Марія
Марія води і сну
Марія пахощів та землі
Марія тебе

але вітер подихів їхніх і поглядів
далі жене хмару
махаєш рукою прощально

VI

вийти в темінь нічного літнього грому
торкнутися першої росини
на його шорсткій щоці
— тату — мовити — тату

VII

запах ріки
запах слідів пташиних на березі
кохана —
одне і те ж саме
стверджую ввечері після купання
темний корінь на дні ріки
перший жовтий листочок на плесі
і я —
одне і те ж саме
стверджуємо ми

VIII

але нам не задосить нас

1979

* * *

милий невтішний і сивий
мов тато з трояндами
наш страшний суд вже нікого
торкнутись не зможе
тіні жовтаві болючі для птахів осінніх
маєм зірвати до одної а чи квітами стати самі
наче сива вода наче порухи ангелів в серпні
або осінь осіння і таїна щонайважчої
вашої мови

1979

Осінь № 546

а іноді так:
замети печалі журавлів та розгубленого листя
забарвлені в милий вечір
знамена дзвінкі відлуння спорохнявіле в кутку
поміж батьковим кожухом
та очима найлютішого індіанця з племені всіх
та ще снігоочищувачі на вулицях
розгортають замети печалі
водії вниз не дивляться —
унизу твоя щирість
нікому із них не потрібна

маю тебе сльозою барвистою —
а вона скочує в ріки струнки наче струни
і чисті мов кров козача
пливе до славутича-тата
щоб тріпотіти в руках
найгіркішого рибалки в світі
скочує в темінь

така ж самотня як і ця ніч
то тепер уже маю їх дві
сльозиноньки

і — врочистий дощ:
не заважайте мені рахувати
краплини осені на шибках
поцілунки на вустах чужих коханих
круків що летітимуть на тлі призахідного сонця
опісля дощу
і карети доверху закидані червоними квітами
і тебе з широко розкритими сірими очима —
(осінь прийшла
а за нею нікого нема
і це — найдивніше...)

1979

* * *

сутінковими птахами
поросла твоя мила і втрачена назва
музика ледве засніжена
за теплими мурами сліз

тамуючи землю і світло
погляньмо на поле срібне
теплим небом налите по вінця
темним небом наповнене вщерть

дощ повився мов дикий сідий виноград
моя смертонько мила я плачу
коли трохи ущухне твердий листопад
коли попіл ущухне кого ми побачим
і кому ми пробачимо щó
світанковими назвами? —

тамуючи землю і світло
погляньмо на поле срібне
(срібне-срібне поле)

1979

* * *

якби ти була моїм голосом
і всім що він може назвати
якби ти була очима моїми
і всім що вони побачать

якби ти була всім що може бути
і може не бути —

голос мій називав би тільки твоє іме́но
очі б тебе лише бачили

а буття стало б мені за спільника
з яким можна довго сидіти
розмовляючи про що завгодно
а можна просто довго мовчати —
хоч і всю ніч

і весь ранок
і все життя

якби ти була моїм голосом та очима
якби ти була

1979

Побожний чай
Крихта золота
злагідна кинута

до вишнево-летючої пащі

розтає неслухняно
і м'яко

і зелена зоря витікає
із рани беззвучної

бракне струни
і страшно труни

1980

* * *

сонце поволі сідає за школою
ти розгубив по дорозі слова
хочеш мови вкраїнської нової
а стара ще жива

це так якби мама твоя виходила
і на порозі зустріла ще одну
молоду саму себе і як тоді
ти пояснив би кожній з них

кого тобі більше сьогодні треба
чому ти кликав і вона прийшла
оця друга легка й усміхнена
і куди піде перша стара й сумна

Боженьку вкрай мене чи розіпни коло себе
твою наругу і гнів
не заслужив я мерзенний порох
зламана квітка просто гній

1981

Ренесанс (поема)

"…треба лиш повернути те, що втрачено.
І знайдено, і втрачено знову і знову…"
Т. С. Еліот, "Іст Коукер"

1

І чим далі міцніє затятість,
тим ти нижче вклоняєшся лікарю,
єдиному, хто не може тебе втішити,
єдиному, хто не потребує втішати.

Все частіше виходиш на вулиці,
безладно наклеєні на планету.
Все частіше знаходиш монети,
карбовані в п’ятому році, вночі.

Люди вже не бояться тебе.
І неврожаю вже не бояться.
Все частіше разом із ними радієш
грації танцюристів, усмішкам повій.

Я їхній, лікарю. Хто мій позивач?
Хто, як не цей перехожий,
мій довільний заручник?
І в чому не винен я?

2

Липи замислюють бджіл.
Липи — мені повернуто,
бджоли — мені.
І дарма, що немає гостинців нашим —
не те, що циганським — дітям,

адже лиш Марія з пучечком безсмертників
віншувала мене з народинами завше,
замислено витираючи пилюку
на старій радіолі.

— Ти вигадав мене, — каже лікар. — Ти
вигадав місто і липи, і бджіл.
Ти вигадав Бога, мов нетлю,
що рветься щоночі до хати,
щодня — із неї.

3

— Ти вбив. Тепер ти мусиш бути, —
каже лікар.
Татарське зілля, здивлене й зажурене.
Продовжуй потайки мережить собі пута
під синім небом, між трьох стін.
Тобі не буде лиха, бо ти хворий,
ти хворий на недолю, — прости.
Хіба це важко — поміняти в вазі воду,
чи уночі в кімнату нетлі напустить?

4

Ти заламуєш руки і так боляче просишся,
піднімаєш останні знамена плачу.
Апельсини на брук — і поко… ой, покотяться
серед білої вулиці — і дітей — і дощу.

Де я? Мають натомлені птиці
під високими зорями, над широкими площами.
Усміхайся, заплющуй тихесенько очі, —
ти непроханий тут і непрощений.

5

У театрі, Галинко,
ми не зможем бути самотніми.
Ти ж бо знала.
Щебече в руці картонний квиток
для проїзду в загальних вагонах
поїздів пасажирських,
що поїдуть сьогодні
в моє місто.

Слава Богу, що я не побачу тебе мертвою.
Слава Богу, що я не побачу тебе.

Лиш не сердься.
У виставі, Галинко,
глядачам заборонено участь брати,
плювати на підлогу і лузати насіння.
Та знаходяться певні ексцентрики,
що собі дозволяють усе це,
і, звісно, зазнають справедливої кари
з боку адміністрації —
штраф або смерть.

6

Як дивиться лікар в очі Марії! —
голуби купаються в погляді,
приливають пір’їни до скронь,
змушують посміхатися ріллю і росу
на покинутому звечора плузі.
І довіра єднається сяйвом
із сяйвом коралів на шиї.
І рвучкість, з якою знімає вона сукню —

то рвучкість кісток до біління свого.
Як чужіша тобі пучок безсмертників —
пропорційно своєму засиханню.
Чим міцніше стискають вони руки,
чим ближче —
тим далі.

7

І чим далі міцніє затятість,
тим ти нижче вклоняєшся мамі.
Купуєш іграшки та гвоздики,
приносиш і віддаєш наодинці.
Не любові вже просиш —
копійок на сиґарети,
бо за ті, що знайшов на вулиці,
вже не купиш
ні сиґарет, ні іграшок, ні гвоздик.
Викликають лиш посмішку
в антиквара.

Все частіше виходиш на вулиці,
спокійно досліджуєш релігію спектру,
вибухаючу в світлій липневій воді,
в контрапункті хмар,
щойно вирізьбленому вітром, дощем, далиною.

Вже нікуди ти не поїдеш,
Бог із ним, з тим святим Граалем,
з нами Бог.

Проходить час — і кров твоя — дим,
і хата — срібне колібрі — вмира на долоні.
Вже не мудрий — бо є зраджене Слово,

і не той, хто питає — бо є сказане Слово,
і не той, хто вчить — бо Словом не вчать.

1983

Частина четверта

Для троянди (поема)

Rose, oh reiner Widerspruch. Lust.
Niemandes Schlaf zu sein Unter soviel
Lieder.

I

Руйнуючи свою безмовну самотність,
Я нищу свою свободу.

Люди не ті, за кого їх вважають;
Не ті, за кого видають себе;
І не такі, якими видаються самим собі.

Постійно стережися
Великої зараженості і заразності
Кожної людини без винятку.

В боротьбі за викривлене
І демонічне життя та відповідний світогляд
Ця п’яна і задурманена істота
Здатна винищувати як подібних собі,
Так і неподібних.

Через це будь невидимим,
Неосягальним і недосяжним.

Погляд на себе очима людей
Робить тебе відкритим для них

І незакінченим, бо закінчення твоє відтак
У тих, хто довкола.

Свідомо зроблена помилка
Означає втрату чистоти
нікомуненалежності,
уподібнення людині
і перехід в її стан, місцезнаходження
в котрійсь із людських систем, зумовленість, залежність і бруд,
які тільки людина і може витримати.

Уникнути законів отари
І загрози натовпу —
Можливо.
Для цього треба остаточно
Усвідомити власну відмінність
Від людини, недолюдка і надлюдини.

Я відрізняюся від них так само,
Як троянда від ворон.
Будь непроникним і знай,
Що зовні ти порожній.

II

Ти безіменний, ти неназваний,
Адже кожне ім’я
І сама необхідність називати
Виникли з потреб людини.

Те ім'я, яке тобі дали
При народженні,
Не означає нічого,

Воно цілком випадкове.
Замість нього могло бути зовсім інше.

Троянда не знає того,
Що вона "троянда".
Вона не має власного імені.
Ім’я троянди не існує;
Ім’я троянди — ілюзія,
Тоді як сама троянда —
Дійсність,
Чиста у своїй безіменності;
Безіменність, неназваність, неозначуваність
— це теж нікомуненалежність.

Не шукай собі імена.
Навіщо тобі це робити,
Якщо тим самим займаються люди?
Люди все на світі понабивали іменами
І вважають, що їм належить усе;
Але людям і іменам не належить
Нічого.

Як і троянда,
Ти не можеш мати дійсного імені,
Тому що кожне ім’я недійсне,
І не має нічого спільного ні з трояндою,
Ні з тобою.

"Є" — це "є" троянди;
Сказати більше про неї неможливо,
Та й саме "є"
Не треба проказувати вголос,
Воно невіддільне від троянди.
Воно не запізнюється,
Бо кожне слово —

Це запізнення, луна і криве дзеркало;
Це розбивання цілісної
Єдиної троянди
На тисячі
Нічим не об’єднаних між собою
Скалок.

Троянду можна тільки побачити сповна,
Висловитися про неї неможливо.

III

Назвати — отже, зробити власністю;
Але людям і назвам не належить
Нічого.

Мова — найбільша омана людини.
Дійсність — не сон, вона дійсна;
Сон — це мова і мова — це сон.

Через першопричину —
Нікомуненалежність усього —
Висловитися неможливо ні про що;
Але єдине бажання,
Яке виникає в людей
При зустрічі з дійсністю —
Це бажання негайно назвати її,
Перенести цілком дійсне явище
В площину понять і свідомості
З тим, щоб, знов-таки, мати його.
Отак з нікомуненалежної дійсності
Виникає м а й я, якій належать усі люди.
Майя слова, майя назви,
Ілюзія власності, залежність від ілюзії

І зумовленість нею.
Була одна дійсність,
Потім друга, за нею третя —
Неможливо перелічити і описати
Кожну з хвиль єдиного океану,
І ні в кого, крім людей,
Такої потреби не виникає.
Мова безпосередньо стосується подиху,
Вона — коливання того ж повітря,
Завдяки якому я живу.
Але мова — це тріщина,
Це розбивання одного плавного подиху
На ряд фрагментів.
Розбивання цілісної єдності скла
На скельця до калейдоскопу.

І чисте відчуття, і чистий настрій,
І чиста думка оскверняються словом,
Спотворюються і руйнуються ним.
У слова є лише йому належна
Дійсність ілюзії,
І тільки в цьому ілюзійному середовищі
Воно живе.

Слово — рефлексія,
Якій ніколи не буде кінця;
Як неможливо знайти останнє число,
Так неможливо знайти останнє слово
І кінець рефлексії, яку воно створює,
І кінець ілюзії, яка виникає через слово
І щезає разом з ним.

Мова існує завдяки подиху,
Розбиваючи його, четвертуючи, обмежуючи;
Мова існує також завдяки мисленню;

Мова паразитує на одному й на іншому,
Ніколи не в стані бути дійсним мисленням;
Мова може бути
Тільки ілюзією мислення.

IV

Мислення також існує завдяки подиху.
Якщо ти прибереш цю ілюзорну стіну
Поміж мисленням і подихом,
Якщо ти знешкодиш мову,
Тоді, коли чистий подих і чисте мислення
Зіллються —
Тоді щезнуть припущення,
невпевненість і недовіра до себе,
а буде дійсність, одночасна з тобою,
і ти — одночасний з дійсністю,
і ти будеш дійсністю.

Тіло твоє бути повинно
Сяйним безмірно, як тіло троянди,
Чисте в доцільності.
Воно цілком позбавлене зайвини.
Воно сильне, пружне і струнке.
Тіло троянди прекрасне
І чарує своєю єдністю, — неможливо сказати,
Де тіло троянди,
А де вона сама.

На кожне порушення нікомуненалежності
Тіло відповідає болем.
Люди дуже люблять завдавати біль;
Муки подібних їм і неподібних
Приносять людям насолоду;
Що більші муки, то більша насолода;

Що більша подібність жертви до людей,
То більше вони радіють, —
Це ще один спосіб їхнього задурманення.

Тому ніколи не уподібнюйся людям.

Їм дуже цікаво мучити смерть,
Присутню в тілі;
Ця цікавість і насолода
Виникають з великої ненависті людей
До нікомуненалежності іншої істоти
І до її смерті.

Тому мертва істота для них нецікава.
Зів’ялу троянду вони викидають
На смітник.
Дехто з людей знаходить втіху
В муках свідомості іншої істоти,
І таких більше, ніж тих,
Хто кохається в муках її тіла.

Йдеться не про перемогу
Над муками власного тіла,
А про перемогу над свідомістю людей.
Бо все це для них є грою, —
І боротьба, якої вони прагнуть.
І муки, і проникнення за межі
Чиєїсь нікомуненалежності, —
Все це для них тільки забава.

А коли з-за тих меж
Раптом дихне на них вогонь всеспалюючий;
А коли збагнуть вони,
Що це вже не гра, —

Тоді вони втікають, не озираючись,
Тоді вони плачуть і скаржаться іншим людям
На той вогонь,
І бояться повертатися туди,
І мріють про одне, —
Як вогонь знищити.

Ось чому треба уникати людей,
Як роблять це звірі, боги і птахи.

V

Довкола блукає безліч ловців твого розуму;
Течуть брудні потоки брехні;
Довкола сіті ілюзії, яка хоче належати всім
І всіх хоче мати своїми.

Варто один раз напитися з цих калюж, —
І ти вже отруєний,
І ти мислиш як людина,
Так само безмежно гордий
Зі своєї задурманеної свідомості,
І відчуваєш рабську єдність
З натовпом нечесних, недобросовісних
Гравців,
Спільний напрям думок,
Одностайність висновків,
Любов до всього людства без винятку,
Не усвідомлюючи, що ти просто п'яний
І впав дуже низько.

Недобросовісність,
Відсутність культури духу та мислення

Витворили огидний світ,
У якому існує людина.

Все дійсне для неї є страшним і небажаним,
А в першу чергу — смерть.
Почуття страху перед людьми
Або перед нічим,
Почуття турботи ні про що,
Або про все зразу,
Або про те, що не є конче потрібним
Для дійсного існування,
Недостовірність ілюзії,
Яка є життєвим середовищем людей,
І подібне, —
Все це перетворило
Просту і прекрасну дійсність
На кошмар божевільні,
Де є найрізноманітніші вияви
Одної-єдиної хвороби
І немає жодних ліків,
Крім тих, які заспокоюють
Чи присипляють,
Тим самим відбираючи
Останню можливість порятунку, —
Шлях до дійсності.

В'язниця, божевільня, смертна кара, —
Ось кілька винаходів людини,
Які мають свідчити про чистоту її розуму
Та любов до ближнього.

Ти не граєш в людські ігри.
Ти не знаєш їхніх правил.
Вони тобі просто нецікаві.
Ти зберігаєш нейтралітет

І незайманість.
Ти не можеш бути суддею в цих іграх,
Не знаючи і не бажаючи знати їхні умови.
Єдине, що виграють люди в своїх іграх, —
Це твою огиду до них.
У людей немає такої гри,
В якій ти захотів би взяти участь.
Троянда не грає.
Троянда не має маски.
Троянда не має ролі.
Троянда не має —
Вона є.
Ти не троянда і троянда не ти,
Але ви єдині, ви — дійсність,
Яка не належить нікому.
Встань і вийди з минущої ілюзії
У вічну дійсність;
Адже ти прагнеш тільки цього.

VI

Ти все життя поруч зі мною,
Юна і безмовна,
Невидима і реальна трояндо;
Єдина, хто залишається вірною,
Єдина, хто ні на мить не лишає мене,
Єдина, завдяки кому це життя
Набуло сенсу.

Як можна жити без тебе,
Боятися тебе і нехтувати тобою,
Єдина моя трояндо,
Спокою мій і радосте…
Адже ти була моєю першою коханою,
Довічною моєю любов’ю.

Сліпі і задурманені люди,
Цей натовп безумних, безмежних потвор,
Ці мерзенні раби позаздрили нашій любові,
Трояндо;
Вони принесли всі свої книги і картини,
Всі свої релігії і вчення,
Створені страхом перед тобою,
Кохана;
Вони почали переконувати мене
І лякати своєю маячнею про тебе,
І це дало потрібні їм отруйні плоди, —
Я теж почав боятися
Похоронів і трун,
Цвинтарів і жалобної музики;
Нещасний, я думав,
Що все це належить тобі, кохана, —
А все це, справді моторошне,
Належало їм, людям,
Зайвий раз доводячи їхню небезпечність,
Їхню огидність і тупість.

Адже не про тебе говорили вони,
Кохана трояндо,
Світло моє найясніше,
Найчистіша свободо;
Вони белькотіли про себе,
Про те, що вони відчувають,
Коли бачать своїх покійників, —
Те, що не належить життю,
Те, що нестерпно брудне,
По-людському слизьке,
Могло б образити тебе,
Якби воно могло до тебе торкнутися, —
Невидимої, неосягальної, недосяжної;
Те, перед чим вони тремтіли,

Чого жахалися,
Що приваблювало їх
Нездоровою цікавістю,
Не належало ні тобі, ні життю,
Воно належало світові,
Як обламані вітром гілки,
Опале осіннє листя;

Вони боялися опалого листя
І загублених у польоті пір’їн;
Вони казали, скрушно похитуючи
Головами:
"Це тіло покинуло життя", —
В той час, коли це тіло покинула ти,
Кохана.

Це була остання нікомуненалежність,
І тому вони так скаженіли над тліном,
Над тим, що їм уже не належало,
Над тим, чого вони
Вже не могли назвати.

Чиста, як вранішній сніг,
Ти йдеш поруч зі мною все життя.
Моє випадкове народження,
Моє випадкове ім’я,
Мої страждання і радощі
Були б нестерпними,
Якби не ти, темно-вишнева трояндо,
Золотий Храме під спокійним повільним Снігом, —
І ти цей сніг,
І ти цей Храм,
І троянда оця —
Ти.

А вони приходили
І лякали мене передсмертними муками,
Конвульсіями і агонією,
Ще якоюсь бридотою,
Вони плели і плели облудні словеса,
І морочили голову, —
Так, ніби ті муки справді належали тобі;

А ті муки все ще належали життю,
І це воно мучилося і страждало,
Прагнучи того, чого воно хотіло завжди, —
Набути сенсу і стати прекрасним,
І стати єдиним з тобою
У вічній дійсності.

Дві найсокровенніші миті,
Непередавана словами єдність,
Така ж прекрасна, як єдність троянди,
Початок і кінець, рух і нерухомість,
Голос і безмовність, —
Усе, що поза ними, ілюзійне, неіснуюче;
Можливість померти щохвилини —
Запорука найвільнішої волі,
Постійно присутня любов,
Яка розковує,
Яка кожну отаку хвилину
Життя-і-смерті
Робить сяйною, безмовною і безлюдною.

І сьогоднішній день
Наближає мене до тебе, смертонько,
Трояндо,
Вічно вільна дійсносте.

(1990–1991)

Це навіть не вірш
Я не помер, не треба цих плачів,
не треба розтинів покинутого тіла.
Я у свічаді за спиною, у свічі,
я не помер і нетля не згоріла.

Стою, сміюсь до тебе, — не журись!
Ми ще побачимось і я вам заспіваю,
бо скільки між світами не блукаєш,
а все ж сюди повернешся колись.

…А ти читай тим часом і молись,
безкровні жертви квітнуть на світанні.
Усі мої обіцянки збулись,
тож збудеться і перша — чи остання.